

การแก้ปัญหาการหนีเรียนของนักเรียน โรงเรียนพังโคนวิทยาคม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

The Problem Solving of the Student Truancy at Phang Khon Witthayakhom School

under the Office of the Secondary Educational Service Area 23

พิจิตรา ทองนุ *

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพ็ชรธัญญกรณ์ **

ดร.ระพีพรรณ ร้อยพิลา ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสาเหตุของการหนีเรียนของนักเรียน โรงเรียนพังโคนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 2) หาแนวทางการแก้ปัญหาการหนีเรียนของนักเรียน โรงเรียนพังโคนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 3) ศึกษาผลการแก้ปัญหาการหนีเรียนของนักเรียน โรงเรียนพังโคนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 72 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 86 คน ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติการ (Action) 3) การสังเกตการณ์ (Observation) 4) การสะท้อนกลับ (Reflection) ดำเนินการ 2 วนรอบ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สาเหตุของการหนีเรียนของนักเรียน โรงเรียนพังโคนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เกิดจากสาเหตุ 3 สาเหตุ คือ 1) สาเหตุทางครอบครัว ประกอบด้วย ด้านการดำรงชีวิตของผู้ปกครอง (เศรษฐกิจและการเงิน) ด้านการเดินทางโดยยานพาหนะ ด้านระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน ปัจจัยทางด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมที่พักอาศัย 2) สาเหตุทางโรงเรียน ประกอบด้วย ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ด้านกฎระเบียบของโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน ด้านการให้บริการช่วยเหลือนักเรียน ด้านการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ด้านบุคลิกภาพครูและด้านความรู้ความสามารถ และด้านสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนและบริเวณรอบโรงเรียน 3) สาเหตุด้านตัวนักเรียน ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ นิสัยของตนเอง ความสนใจ ความถนัด ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านการเห็นคุณค่าทางการศึกษาและด้านการคบเพื่อน

2. แนวทางการแก้ปัญหาการหนีเรียนของนักเรียนโรงเรียนพังโคนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มี 2 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมการแก้ปัญหาการหนีเรียน จำนวน 7 กิจกรรม คือ กิจกรรมการให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมในชั้นเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมสอนซ่อมเสริม กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน 2) การนิเทศกิจกรรมทั้ง 7 กิจกรรม

คำสำคัญ : การแก้ปัญหาการหนีเรียน

* ครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

***ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

3. ผลการแก้ปัญหาการหนีเรียนของนักเรียนโรงเรียนพังโคนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า วงรอบที่ 1 นักเรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นและให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นด้วย จำนวนครั้งที่หนีเรียนก่อน – หลัง ลดลงทุกคน โดยมีค่าเฉลี่ยลดลงร้อยละ 18.18 – 68.75 แต่ยังมีนักเรียนที่หนีเรียนลดลงน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 46 คน และนักเรียนอีก 36 คนมีพฤติกรรมการหนีเรียน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงนำนักเรียนทั้ง 82 คน เข้ารับการพัฒนาในวงรอบที่ 2 เป็นเวลา 1 เดือน ผลปรากฏว่า ยังมีนักเรียนที่มีพฤติกรรมการหนีเรียนเกินร้อยละ 20 อีกจำนวน 7 คน ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาให้การดูแลและช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) investigate the current states and problems of the student truancy at Phang Khon Witthayakhom School, 2) find out guidelines for the development of the student truancy at Phang Khon Witthayakhom School, and 3) monitor the effects of the student truancy at Phang Khon Witthayakhom School under the Office of the Secondary Educational Service Area 23. The target group consisted of 72 participants in the research group and 86 informants. The 2-spiral Participatory Action Research (PAR) comprising 4 stages: 1) planning, 2) action, 3) observation, and 4) reflection was employed. The research instruments were composed of a form of interview and a rating scale questionnaire. Statistics used were percentage, mean and standard deviation.

The findings were as follows:

1. The investigation of the causes of the student truancy at Phang Khon Witthayakhom School revealed that the student truancy in the school was caused by 3 factors : 1) Family causes comprised the way of living of the parents/guardians (economy and finance) , travelling methods to school by various vehicles ,distance from the school,family factors and residential environment; 2) School causes included learning process application,school rules and regulations, school environment and atmosphere, student-assistance provision, classroom activity implementation, teachers' personalities and abilities as well as out-of-classroom and school premise environment ; and 3) Student causes were composed of the students' personalities and habits, interests,skills,and discipline, recognition of education values as well as making friend with schoolmates.

2. The guidelines for solving the student truancy at Phang Khon Witthayakhom School comprised 2 means including 1) The following 7 activities, namely; preliminary counseling, in-classroom advice, peer-help-peer action, communication with parents, remedial learning, extracurricular lessons, and student-home visiting 2) The supervision of all mentioned activities.

3. The effects of the problem solving of the student truancy at Phang Khon Witthayakhom School indicated that in the first spiral, the students' behaviors were better improved and the students paid more attention to the activities organized by the school. A number of times in truancy became less with the average of 18.18 – 68.75 but 46 students obtained their truancy improvement less than 50 percent whereas 36 students still played truant. These 82 students mentioned were redeveloped in the second spiral by the

researcher group for 1 month. As a result, it was found that there were 7 students who were still playing truant. These students were particularly observed and helped by the classroom teachers.

Keywords : Student Truancy.

ภูมิหลัง

คนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป โดยเป็นผลกระทบมาจากการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาสู่ประเทศไทย ผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนยังขาดทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดี ปัจจุบัน เว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ในประเทศไทยขยายตัวสูงขึ้น นอกจากนี้สื่อมวลชนอื่นๆ ทั้งสื่อโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวนมากขาดความเข้มงวดทางจรรยาบรรณในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเชิงลบ ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้นขาดจิตสำนึกสาธารณะให้ความสำคัญกับส่วนตนมากกว่าส่วนรวมทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลงนำไปสู่ปัญหาทางสังคมต่างๆ หลายอย่าง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, หน้า 15)

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญที่มีต่อการส่งเสริมเติมเต็มการพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีบุคลิกภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์จึงกำหนดให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาผู้เรียนมีคุณลักษณะที่เหมาะสมอย่างรอบด้าน ทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะ สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีคุณลักษณะที่เหมาะสมอย่างรอบด้าน ทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะ สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีคุณธรรมโดยกำหนดมาตรฐานด้านผู้เรียนไว้ 8 มาตรฐาน 33 ตัวบ่งชี้โดยเฉพาะในมาตรฐานที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2549, หน้า 25-26) นักเรียนที่มีอายุระหว่าง 13-18 ปี ซึ่งช่วงอายุดังกล่าวเป็นช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่กำลังค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง ต้องการความเป็นอิสระ ต้องการการยอมรับยกย่อง ชอบทดลองประสบการณ์แปลกๆ ใหม่ๆ มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย เปลี่ยนแปลงบ่อยลงง่าย เบื่อง่าย ชอบเลียนแบบผู้ที่ตนเองนิยมชมชอบและชอบสังคมโดยในกลุ่มเพื่อนจะมีเพศเดียวกันและต่างเพศที่สำคัญเป็นช่วงชีวิตที่หึกเหิมลงได้ง่ายอย่างมาก เนื่องจากเป็นวัยที่เปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ร่างกาย จิตใจและสังคม ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย นอกจากนี้ ยังวิตกกังวลจากความคาดหวังของสังคมโดยเฉพาะพ่อแม่ เนื่องจากความละเอียดอ่อนทางอารมณ์ จิตใจ ทำให้เกิดปัญหาความเสี่ยงทางจิตใจอย่างมาก ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ชักนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ที่มีผลทางลบต่อคุณภาพชีวิต ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการทดลองสารเสพติด การมีเพศสัมพันธ์อาจส่งผลต่อเนื่องถึงการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น รวมไปถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ครอบครัวนับว่าเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการส่งเสริมการพัฒนาการของเด็กวัยรุ่นในด้านต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548, หน้า 1)

การเรียนในโรงเรียนจะมีปัญหาที่เกิดขึ้น คือ นักเรียนมีพฤติกรรมหนีเรียน ซึ่งเกิดจากสาเหตุต่างๆ คือ ปัญหาทางครอบครัว การดำรงชีวิตของผู้ปกครอง ทางด้านเศรษฐกิจและการเงิน การเดินทางมาเรียนโดยยานพาหนะต่างๆ สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนและบริเวณรอบโรงเรียนเป็นลวดหนาม การจัดการกระบวนการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ น่าเบื่อ กฎระเบียบของโรงเรียนเคร่งครัดจนเกินไป บุคลิกภาพ นิสัย ความสนใจ ความถนัดของนักเรียนมีน้อย ไม่ตั้งใจเรียน ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียนบ่อย คบเพื่อนที่ไม่ดี เจตคติที่มีต่อการเรียน ต่อครูผู้สอนไม่ค่อยดี จึงทำให้นักเรียนไม่อยากเข้าเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมหนีเรียน

ปัญหาการหนีเรียนเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนของนักเรียนทำให้ผลการเรียนในภาพรวมของโรงเรียนต่ำลง โรงเรียนพังโคนวิทยาคม เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตั้งอยู่ที่ 159

หมู่ 8 ตำบลไฮหย่อง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร เป็นโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้นักเรียนหนีเรียน สาเหตุที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการหนีเรียนของเด็กนักเรียนส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากสาเหตุที่สำคัญดังนี้ คือ 1) ครอบครัวและทัศนคติของบิดา มารดาต่อการศึกษาของบุตร ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ ครอบครัวที่มีการลงโทษเด็กอย่างรุนแรง เมื่อเด็กกระทำผิด ครอบครัวยากจน ลักษณะครอบครัวดังกล่าวนี้ล้วนแต่มีผลต่อบุคลิกภาพและปรับตัวของนักเรียนทั้งสิ้น 2) ตัวนักเรียนเอง มีความรู้สึกไม่ชอบเรียนบางรายวิชา เนื่องจากตัวเองไม่ถนัด ไม่เข้าใจหรือบางครั้งเรียนไม่ทันเพื่อน เกิดความรู้สึกเบื่อเรียน การมาโรงเรียนเกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีปมด้อย อันเนื่องมาจากฐานะทางบ้านยากจนหรือปมด้อยทางด้านรูปร่างหน้าตา ถูกเพื่อนล้อเลียนบ่อยๆ เป็นต้น 3) เพื่อนวัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบแสวงหาความแปลกใหม่ชอบศึกษาค้นคว้า ชอบสนุก ชอบทดลองและเป็นวัยที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมาก ในครั้งแรกที่นักเรียนหนีเรียนอาจเนื่องมาจากการเอาแบบอย่างเพื่อน ถูกเพื่อนชักจูง ถ้านักเรียนไม่ยอมหนีโรงเรียนตามที่เพื่อนที่ท้าทายก็จะถูกเพื่อนสบประมาทว่าเป็นคนไม่เอาไหน นักเรียนมีความรู้สึกว่าการหนีโรงเรียนทำให้ตนเองมีอิสระมากขึ้นและมีความพึงพอใจ ในครั้งต่อไปเมื่อนักเรียนประสบปัญหาความเบื่อหน่ายในการเรียนก็จะหาทางออกโดยการหนีโรงเรียนดังกล่าว 4) โรงเรียน นักเรียนมีปัญหในการปรับตัวต่อระเบียบของโรงเรียนและต่อครู ระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียนที่ค่อนข้างเก่า มิได้ปรับปรุงแก้ไขให้เข้ากับธรรมชาติวัยรุ่นและสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงในปัจจุบัน ครูผู้สอนค่อนข้างดุ เข้มงวด ไม่เข้าใจวัยรุ่น วิธีการสอน ของครูไม่ดึงดูดความสนใจของเด็กหรือสอนแล้วเด็กไม่รู้เรื่อง เป็นต้น ซึ่งปัญหาการหนีเรียน เป็นปัญหา ที่ควรได้รับการแก้ไขมากที่สุด เนื่องจากเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทุกวัน เกิดขึ้นกับนักเรียนทุกระดับชั้น เห็นได้จากข้อมูลจากฝ่ายกิจการนักเรียน โรงเรียนพังโคนวิทยาคม และเป็นปัญหาที่ครูทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่หนีเรียนให้หันมาสนใจในการเรียนมากขึ้น (สถาพร โชวีสูงเนิน, สัมภาษณ์, 24 ธันวาคม 2555)

ปัญหาการหนีเรียนของนักเรียนในโรงเรียนพังโคนวิทยาคม จึงเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายจะต้องตระหนักถึงความสำคัญ เพื่อหาทางร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขอย่างจริงจังและเร่งด่วน โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีกฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามและให้การสนับสนุนส่งเสริมครูในการดูแลและป้องกันนักเรียนหนีเรียน เพราะครูจะเป็นผู้ที่รู้จักเด็กในตนเองมากกว่าผู้อื่นและสามารถบอกได้ว่าสาเหตุที่นักเรียนได้ติงว่าผู้อื่นต่อไป ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นและส่งผลให้นักเรียนขาดเรียนน้อยลง ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนของนักเรียนพังโคนวิทยาคม ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้นอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงในการลดจำนวนนักเรียนหนีเรียนแล้วยังลดปัญหาทางอ้อมในเรื่องการที่นักเรียนหนีเรียนแล้วจะไปก่อเหตุต่างๆ ที่ไม่ดีมากมายตามมา เช่น เสพยาเสพติด การลักขโมย เป็นต้น และยังใช้เป็นแนวให้กับสถานศึกษาอื่นๆ สำหรับไปปรับใช้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของการหนีเรียนของนักเรียน โรงเรียนพังโคนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
2. เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาการหนีเรียนของนักเรียน โรงเรียนพังโคนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
3. เพื่อศึกษาผลการแก้ปัญหาการหนีเรียนของนักเรียน โรงเรียนพังโคนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติการ 3) การสังเกตการณ์ 4) การสะท้อนกลับ

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 72 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้วิจัย

1.2 ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 71 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ครูที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน โรงเรียนพังโคนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 12 คน

1.2.2 ครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 59 คน

2. กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา คือ นักเรียนจำนวน 82 คน โดยใช้ข้อมูลจากการบันทึกของฝ่ายกิจการนักเรียนและได้มาโดยคัดเลือกแบบเจาะจง

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 86 คน

3.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนพังโคนวิทยาคม จำนวน 1 คน

3.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียนพังโคนวิทยาคม จำนวน 3 คน

3.3 ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการแก้ปัญหา ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 82 คน เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ

4. ผู้นิเทศ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน คือ นายอุดมศักดิ์ อ่อนสุระทุม และผู้ร่วมการนิเทศ 2 คน คือ นายเกษมสันต์ ศรีคำมูล และนายประการ อินทรพานิชย์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ประเภท ดังนี้

1.1 แบบสัมภาษณ์

1.2 แบบสอบถาม

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. วิธีรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1.1) สัมภาษณ์ครูที่ปรึกษาและครูประจำวิชาซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ผู้บริหารนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน 1.2) ใช้สอบถามนักเรียนที่หนีเรียน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 2.1) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา 2.2) ค่าร้อยละ 2.3) ค่าเฉลี่ย 2.4) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สาเหตุของการหนีเรียนของนักเรียน โรงเรียนพังโคนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เกิดจากสาเหตุ 3 สาเหตุ คือ 1) สาเหตุทางครอบครัว ประกอบด้วย ด้านการดำรงชีวิตของผู้ปกครอง (เศรษฐกิจ การเงินและอาชีพ) ด้านการเดินทางโดยยานพาหนะ ด้านระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน ปัจจัยทางด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมที่พ่อกาตัย 2) สาเหตุทางโรงเรียน ประกอบด้วย ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ด้านกฎระเบียบของโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน ด้านการให้บริการช่วยเหลือนักเรียน ด้านการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ด้านบุคลิกภาพครูและด้านความรู้ความสามารถ และด้านสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนและบริเวณรอบโรงเรียน 3) สาเหตุด้านตัวนักเรียน ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ

นิสัยของตนเอง ความสนใจ ความถนัด ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านการเห็นคุณค่าทางการศึกษาและด้านการคบเพื่อน

2. การหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาและครูประจำวิชาในการดูแลและแก้ปัญหาการหนีเรียนของนักเรียน โรงเรียนพังโคนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มี 2 แนวทางประกอบด้วย

2.1 การจัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาค่าเรียนของนักเรียนทั้ง 7 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมการให้คำปรึกษาเบื้องต้น 2) กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน 3) กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 4) กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง 5) กิจกรรมสอนซ่อมเสริม 6) กิจกรรมเสริมหลักสูตร 7) กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน

2.2 การนิเทศภายใน เพื่อติดตามและให้คำชี้แจง ในการจัดกิจกรรมการแก้ไขปัญหาค่าเรียนของนักเรียนทั้ง 7 กิจกรรม และในวงรอบที่ 2 เพิ่มการสร้างความตระหนักในการจัดการเรียนการสอนของครูและสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการหนีเรียนมากยิ่งขึ้น

3. ผลการแก้ปัญหาค่าเรียนของนักเรียนโรงเรียนพังโคนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ผลจากการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน ทั้ง 7 กิจกรรมทั้ง 2 วงรอบ ได้แก่ กิจกรรมการให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมในชั้นเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมสอนซ่อมเสริม กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนของนักเรียนมีพฤติกรรมนักเรียน สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายให้ดีขึ้น จึงเป็นวิธีการที่ควรนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาค่าเรียนของนักเรียนและเหลือนักเรียน อีก 7 คน ที่ต้องให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สาเหตุของการหนีเรียนของนักเรียน โรงเรียนพังโคนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เกิดจากสาเหตุ 3 สาเหตุ คือ 1) สาเหตุทางครอบครัว ประกอบด้วย ด้านการดำรงชีวิตของผู้ปกครอง (เศรษฐกิจและการเงิน) ด้านการเดินทางโดยยานพาหนะ ด้านระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน ปัจจัยทางด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมที่พักอาศัย 2) สาเหตุทางโรงเรียน ประกอบด้วย ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ด้านกฎระเบียบของโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน ด้านการให้บริการช่วยเหลือนักเรียน ด้านการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ด้านบุคลิกภาพครูและด้านความรู้ความสามารถ และด้านสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนและบริเวณรอบโรงเรียน 3) สาเหตุด้านตัวนักเรียน ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ นิสัยของตนเอง ความสนใจ ความถนัด ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านการเห็นคุณค่าทางการศึกษาและด้านการคบเพื่อน

2. แนวทางการแก้ปัญหาค่าเรียนของนักเรียนโรงเรียนพังโคนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งนำมาใช้ก็คือ 1) การจัดกิจกรรมการแก้ปัญหาค่าเรียน จำนวน 7 กิจกรรม คือ กิจกรรมการให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมสอนซ่อมเสริม กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน 2) มีการ นิเทศภายใน เพื่อติดตามกิจกรรมทั้ง 7 กิจกรรม เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาค่าเรียนที่เกิดขึ้นและทำให้การดำเนินการดังกล่าวมีความชัดเจนมากขึ้น และเป็นกำลังใจแก่กลุ่มผู้ร่วมวิจัย

3. ผลการแก้ปัญหาค่าเรียนของนักเรียนโรงเรียนพังโคนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า เมื่อได้รับการดูแลจากครูประจำชั้น และการจัดกิจกรรมทั้ง 7 กิจกรรม และ

การนิเทศภายใน ทำให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมการณ์เรียนของนักเรียนลดน้อยลง ซึ่งจำนวนนักเรียนที่หนีเรียนก่อนการได้รับการดูแลและป้องกันการณ์เรียนจากครูประจำชั้นจากข้อมูลภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 กับจำนวนนักเรียนที่หนีเรียนหลังการได้รับการดูแลและป้องกันการณ์เรียนจากครูประจำชั้นข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นและให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นด้วย จำนวนครั้งที่หนีเรียนก่อน - หลัง ลดลงทุกคน โดยมีค่าเฉลี่ยลดลงร้อยละ 18.18 - 68.75 แต่ยังมีนักเรียนที่หนีเรียนลดลงน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 46 คน และนักเรียนอีก 36 คน ก็ยังแสดงพฤติกรรมการณ์เรียนอยู่ในระดับสูง กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงนำนักเรียนทั้ง 82 คน เข้ารับการพัฒนาในกิจกรรมต่างๆ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง ในช่วงวันที่ 2 - 31 มกราคม 2557 เป็นเวลา 1 เดือน ผลปรากฏว่า ยังมีนักเรียนที่มีพฤติกรรมการณ์เรียนเกินร้อยละ 20 อีกจำนวน 7 คน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงมอบหมายให้ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาให้การดูแลและช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนทั้ง 7 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นวัยที่สนใจสิ่งยั่วยุภายนอกโรงเรียน ขาดแรงจูงใจในการเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อ ไม่อยากจะเรียน ไม่อยากทำงาน เพราะทำให้สิ่งที่ตนเองไม่ถนัด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

- 1.1 ครูประจำชั้นควรมีการให้คำปรึกษากับนักเรียนอย่างเหมาะสม สม่ำเสมอ และมีการทำความคุ้นเคยกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนวางใจ และกล้าที่จะปรึกษา
- 1.2 ครูประจำวิชาควรมีการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างหลากหลาย ควรมีการให้นักเรียนมีการแสดงออกถึงความคิดของตนเอง มีการแบ่งปันความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ในห้อง เพื่อทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน และทำให้นักเรียนรู้จักกันมากขึ้น
- 1.3 ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาควรมีความร่วมมือกับนักเรียนในห้องเรียนเพื่อเป็นการสอดส่องดูแลนักเรียนในความดูแลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการหนีเรียน ควรสอบถามข้อมูลจากผู้ใกล้ชิดดีกว่าถามเจ้าตัวโดยตรง เพราะนักเรียนอาจไม่ไว้ใจครูมากกว่าเพื่อน เพราะกลัวว่าครูจะนำไปบอกผู้ปกครอง
- 1.4 ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาต้องขอความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนในการสอดส่องดูแลนักเรียนร่วมกัน เพื่อเป็นการป้องกันและหาวิธีการแก้ไขร่วมกัน เพราะบางครั้งปัญหาอาจจะเกิดจากที่บ้านทำให้ครูประจำชั้นไม่รู้ หรือบางครั้งปัญหาอาจจะเกิดจากที่โรงเรียนทำให้ผู้ปกครองไม่ทราบ ดังนั้นครูประจำชั้น ตลอดจนครูประจำวิชาและผู้ปกครองนักเรียนต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา
- 1.5 ครูประจำวิชาควรจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนให้แก่เรียนที่เรียนอ่อน เรียนซ้ำหรือเรียนไม่ทันเพื่อนในสาระต่างๆ เพราะถ้านักเรียนเรียนไม่ทันเพื่อนก็จะทำให้นักเรียนไม่อยากเข้าเรียนในวิชานั้นๆ
- 1.6 โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้หรือศักยภาพในด้านต่างๆ ของนักเรียน นอกเหนือจากที่หลักสูตรกำหนดไว้ เช่น การทำพวงหรีด ดอกไม้จันทร์ การทำขนม การเล่นเกมดนตรี
- 1.7 ครูประจำชั้นควรออกไปพบปะกับนักเรียนที่บ้านเพื่อเยี่ยมบ้าน พูดคุย และสนทนากับผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ของนักเรียนรวมทั้งแนวทางการปรับปรุงแก้ไข เพราะเมื่อนักเรียนมีปัญหาครูสามารถตามหานักเรียนได้ง่าย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาด้านอื่นๆ ต่อไป เช่น การแต่งกาย ความสะอาด
- 2.2 ควรมีการวิจัยการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นกับผู้ปกครองนักเรียนในการดูแลและป้องกันการหนีเรียนของนักเรียน
- 2.3 นำแนวทางการแก้ไขปัญหาการหนีเรียนของนักเรียนจากการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้และพัฒนาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

สถาพร ไชวีสูงเนิน, สัมภาษณ์, 24 ธันวาคม 2555.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน*.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม*

แห่งชาติฉบับที่ 10. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี